Svezak I, Izdanje 5

Lipanj, 2014.

Posebne zanimljivosti:

- Vijesti iz povijesti glazbe
- Otkrivamo nepoznate detalje o poznatim skladateljima
- Navodimo glazbene primjere vezane uz nastavu
- Čestitamo rođendane poznatim glazbenicima

Glazbeni vremeplov

OSNOVNA ŠKOLA DUBRAVA

Iz ovog broja izdvajamo:

ROĐENI NA DAN...	2 - 4
Josephine Baker	2
Aram Hačaturjan	3
Tomasso Albinoni	4
Krešimir Baranović	5
IN MEMORIAM:	8 - 11
Johann Strauss, ml.	8
Carl Maria von Weber	9
Franjo Ksaver Kuhač	10
Georg Philipp Telemann	11
Čestitamo rođendane suvremenim glazbenicima!	14, 15
Zanimljivost mjeseca lipnja	16

Svima želimo dobru zabavu uz poneku glazbenu preporuku!!!

ROĐENA NA DAN: **3. lipnja**

JOSEPHINE BAKER

(3. lipnja 1906., Saint Louis - 12. travnja 1975., Pariz)

Bila je američko-francuska revijska pjevačica, plesačica i glumica, pravim imenom **Freda Josephine McDonald**. Karijeru je počela u Francuskoj 1925. g., kao članica crnačke plesne trupe ***Revue Negre*** koja je Europi trebala predstaviti novi ples ***charleston***.

1930. g. debitirala je u *Casino de Paris*.
1934. g. snimila je film ***Zouzou*** i tako postala prva afroamerička glumica u povijesti, kao i prva tamnoputa, svjetski poznata zabavljačica.

1937. g. postala je francuska državljanka, a najbolja prijateljica bila joj je francuska pjevačica Édith Piaf. Njezine pjesme bile su popularne u cijelom svijetu, a u privatnom životu bila je velika humanitarka.
Kao proturasistička aktivistica, okupljala je i uzdržavala napuštenu djecu raznih rasa.

Gostovala je u brojnim europskim gradovima, pa tako i u Zagrebu, 1929. g.

Zadnji put nastupila je u 1975. g. slaveći 50 godina od prvog nastupa.
Umrla je par dana kasnije u snu od moždanog krvarenja. Pokopana je u Monte Carlu, a na pogrebu je bilo 20 000 ljudi.

Josephine Baker
snimljena 1929. g. u Zagrebu

Za vrijeme II. svjetskog rata pomagala je francuskom *Pokretu otpora* i bila je špijunka na koju nitko, nikada nije posumnjao. Poslije rata dobila je vojna odličja ***Croix de* guerre** i ***Rosette de la Resistance,*** a general Charles de Gaulle proglasio ju je ***Vitezom Legije časti***.

GLAZBENA PREPORUKA!
J. Baker: ***Bye, bye blackbird,*** **1927.**

Pssst…

U kolovozu 2013. g. proširila se vijest da se snima novi film o životu Josephine Baker, a glavnu ulogu bi trebala glumiti **Rihanna**.

ROĐEN NA DAN: **6. lipnja**

ARAM HAČATURJAN

(6. lipnja 1903., Tbilisi – 1. svibnja 1978., Moskva)

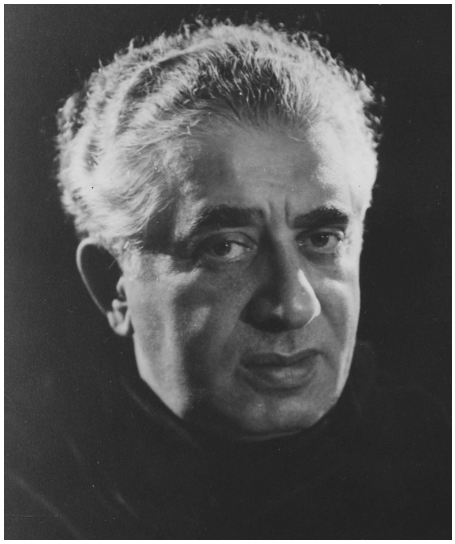

Armenski skladatelj, u mladosti je bio očaran glazbom koju je čuo oko sebe u Gruziji, a sa 16 godina prvi put je posjetio Operno kazalište u Tbilisiju.

U početku je odlučio studirati biologiju koju je i diplomirao, pa je pored studija polazio i glazbenu školu. Iako nije imao posebnog glazbenog obrazovanja (svirao je tubu u amaterskom školskom orkestru i bio je samouk na klaviru), pokazao je tako zavidan glazbeni talent da je primljen na moskovski *Muzički tehnikum*, gdje je svirao violončelo, a studij skladanja je započeo 1925. g.
1929. g. prešao je na *Moskovski konzervatorij,* gdje je 1934. g. diplomirao.

Imao je važnu ulogu u *Savezu sovjetskih skladatelja* koji su ga, kao i Sergeja Prokofjeva i Dmitrija Šostakoviča, 1948. g. teško optužili za stvaranje "formalističke" glazbe i nepoželjnima za narod.
Sva tri osuđena glazbenika morala su se javno pokajati i ispričati.

Ta tri skladatelja postala su tzv. ***Titani ruske glazbe*** i uživali su međunarodni ugled kao vodeći skladatelji 20. stoljeća.

Djela

- Koncerti za violinu (također prerađene i za flautu), čelo i klavir, te koncerte-rapsodije za iste instrumente (najpoznatiji je *Koncert za klavir i orkestar* iz 1936. g., koji ga je proslavio);
- tri simfonije (treća sadrži dio za 15 dodatnih truba i orgulje);
- baleti ***Gajane*** (1942.) i ***Spartak*** (1954.);
- kraće klavirske pjesme (npr. ***Dvije žene tračaju***);
- Glazba za film i drame (npr. ***Maskarad*** iz 1941. g. prema tekstu Mihaila Lermontova.

GLAZBENA PREPORUKA!

A. Hačaturjan: balet *Gajane*,
Ples sa sabljma
Ana Rucner: *Ples sa sabljama*

Pssst…

Hrvatska violončelistica Ana Rucner snimila je *Ples sa sabljama* uz koreografiju korčulanske viteške igre *Moreška*.

ROĐEN NA DAN: **8. lipnja**

TOMASSO ALBINONI

(8. lipnja 1671., Venecija - 17. siječnja 1751., Venecija)

Bio je talijanski barokni skladatelj i violinist.

U svoje vrijeme je bio najpoznatiji po operama. Prema vlastitim riječima, napisao je 81 operu, no smatra se da ih je bilo oko 50. Većina opernih djela danas je izgubljeno.

Prepoznatljiv je kao skladatelj instrumentalnih djela (99 sonata, 59 koncerata i 9 simfonija), a uspoređivali su ih s djelima Arcangela Corellija i Antonija Vivaldija.

Svojim djelima utjecao je i na J. S. Bacha, koji je napisao najmanje dvije fuge na Albinonijeve teme.

GLAZBENA PREPORUKA!

T. Albinoni: *Adagio u g-molu*

Pssst…

Bio je prvi talijanski skladatelj koji je napisao solo koncert za obou.

***Adagio u g-molu* često se pojavljuje u filmovima i televizijskim serijama.**

Flashdance 1983.

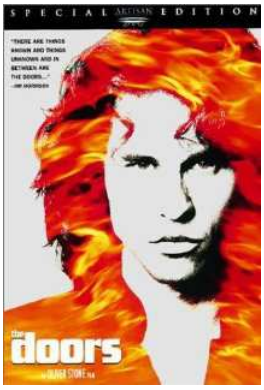

The Doors 1991.

Dobro došli u Sarajevo 1997.

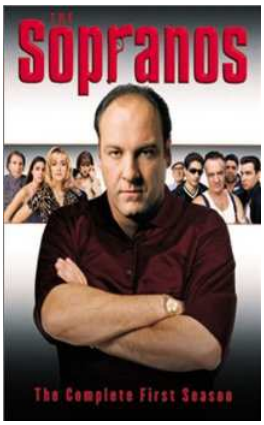

Obitelj Soprano

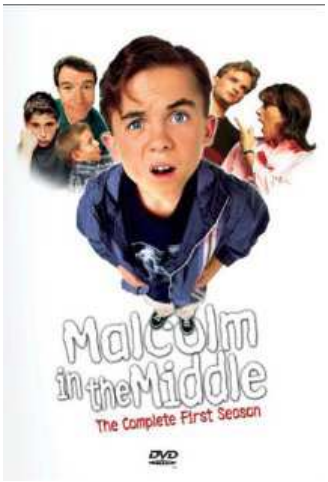

Malcom u sredini

ROĐEN NA DAN: 16. rujna

KREŠIMIR BARANOVIĆ
(25. lipnja 1894., Šibenik - 17. studenog 1975., Beograd)

Bio je jedan od najznačajnijih skladatelja nacionalnog smjera u novijoj hrvatskoj i bivše-jugoslavenskoj glazbi.
U Zagrebu je učio teoretske predmete, klavir i rog, a nakon mature upisao je kompoziciju na *Muzičkoj akademiji* u Beču (1912.-1914.).
1915. godine postaje dirigent u *Zagrebačkoj operi*, a 1927. g. prelazi na istu dužnost u Beograd.
Tijekom 1927. i 1928. g. gostovao je s baletskom trupom Ane Pavlovne u Njemačkoj, Nizozemskoj, Švicarskoj i Italiji.
U Zagreb se vraća 1928. g. na staro mjesto, gdje ostaje sve do 1943. g., kada preuzima vođenje *Radio-orkestra* u Bratislavi, gdje je imenovan i za direktora *Opere* (1945.-1946.).
Nakon toga postaje profesor *Glazbene akademije*, dirigent *Opere* i ravnatelj *Filharmonije* u Beogradu do 1964. g.

Uzore je tražio u ruskoj glazbi, pa se nadovezao na ranog Stravinskog (balet *Petruška*), ali i na hrvatski narodni melos. Tako je stvorio vlastiti glazbeni jezik, čije je bogatstvo crpio i iz svoga majstorskog poznavanja orkestra.

Svoju povezanost s hrvatskim stvaralaštvom najbolje pokazuju njegova vokalna djela, pisana prema djelima hrvatskih pjesnika:

- *Z mojih bregov* (Fran Galović) za bariton i orkestar (1927.)
- *Moj grad* (Vinko Nikolić) za glas i orkestar (1943.)
- *Iz osame* (Krešimir Baranović) za glas i orkestar (1944.)
- *Pan* (Miroslav Krleža), simfonijska pjesma za recitatora, soliste, mješoviti zbor i orkestar (1957.)
- *Goran* (Ivan Goran Kovačić), kantata za recitatora, soliste i orkestar (1960.)
- *Oblaci* (Dobrica Cesarić) za mezzosopran i orkestar (1963.)
- *Šume, šume* (više hrvatskih pjesnika), kantata za mješoviti zbor i orkestar (1967.)
- *Na moru* (Gustav Krklec) za bariton i orkestar (1973.)

balet *Licitarsko srce*, 1924.

GLAZBENA PREPORUKA!

K. BARANOVIĆ: *Licitarsko srce,*
Kolo

Pssst…

Baletom ***Licitarsko srce*** počelo je novo razdoblje u razvoju suvremenog baleta u Hrvatskoj.

OSTALI GLAZBENICI ROĐENI U LIPNJU

MIHAIL IVANOVIČ GLINKA

1. 06. 1084.

Smatra se ocem ruske glazbe

Njegova djela inspirirana su Vincenzom Bellinijem i Gaetanom Donizettijem.
Njegova opera ***Jedan dan za cara*** (1836) bila je vrlo popularna,
dok je opera ***Ruslan i Ljudmila*** (1842.) na premijeri doživjela oštre kritike.
Kasnije je postala vrlo popularna zbog svojih lijepih scena i glazbe.

JUDY GARLAND

10. 06. 1922.

Prvi put je nastupila sa 2,5 godine.
Najpoznatija je po ulozi u mjuziklu ***Čarobnjak iz Oza***.
Smatra ju je najvećom zvijezdom zlatnog doba holivudskih mjuzikala,
no pod teretom slave ušla je u svijet narkotika.
Umrla je u Londonu sa samo 47 godina.

OSTALI GLAZBENICI ROĐENI U LIPNJU

RICHARD STRAUSS
11. 06. 1864.

Bio je dirigent dvorskih opernih kazališta u Münchenu, Weimaru i Berlinu, te direktor *Bečke državne opere*. Napisao je simfonijske pjesme *Don Juan*, *Tako je govorio Zaratustra*, *Vesele ludorije Tilla Eulenspiegel*, te opere *Saloma*, *Elektra*, *Kavalir s ružom*, *Arijadna na Naksosu*. Skladao je balete, simfonije, komorna i vokalna djela.

Zanimljiva je njegova izjava o sebi:
Možda nisam prvoklasni skladatelj,
ali sam vrhunski drugoklasni!

Napomena:
Richard Strauss nije bio u rodu sa slavnom *Dinastijom Strauss* iz Beča.

IN MEMORIAM: **3. lipnja**

JOHANN STRAUSS, ML.

(25. listopada 1825., Beč - 3. lipnja 1899., Beč)

Proslavljeni bečki skladatelj iz darovite glazbene obitelji Strauss imao je nadimak ***Kralj valcera***.

Skladao je 168 valcera, 117 polki i niz četvorki, galopa, mazurki, koračnica i 16 opereta.
Klasični bečki valcer umjetnički je usavršio i podigao ga na razinu koncertne orkestralne glazbe.
Svojom raspjevanom melodikom njegovi su valceri osvojili svijet i ostali popularni više od jednog stoljeća.

Posebno se ističu valceri: *Na lijepom plavom Dunavu*, *Priče iz bečke šume*, *Bečka krv*, *Jutarnje novine*, *Glasovi proljeća*, *Carski valcer*, *Pizzicato polka*, *Trisch-trasch polka*.

Klasičnu bečku operetu glazbeno je obogatio i doveo do vrhunca djelima *Šišmiš* i *Ciganski barun*.
Veliku su popularnost stekle i operete *Jedna noć u Veneciji* i *Bečka krv*, a napisao je i operetu *Jabuka*.

Straussov kip u Stadtparku u Beču

GLAZBENA PREPORUKA!

J. Strauss, ml.: *Na lijepom plavom Dunavu*
Pizzicato polka

Pssst…

1. siječnja svake godine HRT direktno prenosi *Novogodišnji koncert* uz Beča na kojem se izvode djela obitelji Strauss.

IN MEMORIAM: **5. lipnja**

CARL MARIA VON WEBER

(18. studenog 1786., Eutin - 5. lipnja 1826., London)

Bio je njemački skladatelj, dirigent i pijanistički virtuoz. Jedan je od začetnika njemačkog romantičkog izraza.

Napisao je prvu njemačku nacionalnu operu, ***Strijelac vilenjak***, praizvedenu 18. lipnja 1821. g.

Karijeru je počeo kao operni dirigent,a zatim je vodio operno kazalište u Pragu i novoosnovanu Njemačku operu u Dresdenu.
Kao pijanistički virtuoz bio je na turnejama po Njemačkoj i Švicarskoj.

Ostavio je veći broj vokalnih djela i skladbi za raznovrsne instrumentalne sastave i za orkestre.

Najpotpunije je izgradio romantički stili i izražaj u svojim operama *Strijelac vilenjak*, *Euryanthe* i *Oberon*.

Bavio se glazbenim novinarstvom, a naučio je litografiju kako bi mogao ukrašavati svoja djela.

Umro je od tuberkuloze u 39.-toj godini života.

Pssst…

Njegova klavirska glazba gotovo se ne izvodi. Navodno zato, što je Weber imao velike ruke, pa je i pisao skladbe koje su odgovarale njegovom opsegu ruku.

GLAZBENA PREPORUKA!

C. M. von Weber: *Strijelac viljenjak*, Zbor lovaca

IN MEMORIAM: **18. lipnja**

FRANJO KSAVER KUHAČ

(20. studenog 1834., Osijek - 18. lipnja 1911., Zagreb)

Bio je hrvatski etnomuzikolog i glazbeni povjesničar.

Diplomirao je u Pešti, a usavršavao se u Leipzigu, Weimaru i Beču.

Nakon povratka u Osijek djelovao je kao klavirski pedagog i zborovođa, a 12 godina je putovao po Hrvatskoj i drugim zemljama skupljajući narodno blago.

Na području folkloristike najvažnija je zbirka ***Južno-slavenske narodne popevke*** s 1600 napjeva uz klavirsku pratnju, njegov je pionirski rad na stvaranju hrvatske glazbene terminologije.

Njegovo djelo ***Ilirski glazbenici*** je dragocjen dokument o preporodnim skladateljima.

Pozornost je izazvao otkrićem hrvatskih napjeva u djelima Haydna i Beethovena. Okušao se i kao skladatelj kraćih klavirskih i vokalnih djela.

Pssst…

Na njegov je poticaj Matko Brajša skupljao hrvatske narodne napjeve s Istre.

GLAZBENA PREPORUKA!

J. Haydn: ***Londonska simfonija,*** **finale**

Carski kvartet

IN MEMORIAM: **25. lipnja**

GEORG PHILIPP TELLEMAN

(14. ožujka 1681., Magdeburg - 25. lipnja 1767., Hamburg)

Georg Philipp Telemann bio je njemački barokni skladatelj i jedan je od najobrazovanijih glazbenika svojega doba, virtuoz na orguljama i čembalu, dirigent, najplodniji skladatelj 18. stoljeća pjesnik i pisac glazbenih rasprava.

Utemeljio je i vodio ***Collegium Musicum*** u Leipzigu i među prvima je organizirao javne koncerte u Njemačkoj.

Uspoređivali su ga s J. S. Bachom i G. F. Handelom.

U njegovim djelima bili su prisutni utjecaji talijanskog i francuskog glazbenog stila, pa čak i poljskog!

Skladao je više od 40 opera, 46 pasija, oko 2000 kantata, a napisao je tri autobiografije.

Pssst…

Telemann je bio važna veza između kasnog baroka i ranog klasicizma.

GLAZBENA PREPORUKA!

G. Ph. Telleman: Koncert za obou

PRISJEĆAMO SE PREMINULIH GLAZBENIKA...

FRANJO KREŽMA
5. 06. 1881.

Hrvatski violinist i skladatelj.
Glazbu je učio najprije u Zagrebu, a poslije u Beču. Zatim su zaredale turneje po Europi, na kojima ga je pratila njegova sestra Ana, vrsna pijanistica.
U Italiji je imao čast svirati na slavnoj Paganinijevoj violini.
Za njega su govorili:
Francesco Krežma, čudo iz Hrvatske!
Umro je na turneji u Njemačkoj u dobi od 19 godina, nakon što je obolio od upale uha.

JOSIP KLIMA
7. 06. 2012.

Hrvatski violinist, cijenjen kao solist izrazite virtuoznosti, ali i kao glazbenik s osobitim smislom i osjećajem za komorno muziciranje.
Od 1951. do 1955. bio je prvi violinist ***Akademskoga gudačkog kvarteta*** (danas ***Zagrebački kvartet***), a taj ugledni komorni sastav predano je vodio gotovo dva desetljeća. Od 1953. do 1957. g. bio je član ***Zagrebačkih solista***.
Od 1959. do 1961. bio je profesor *Nacionalnoga konzervatorija* u Kairu, a od 1978. pa sve do mirovine predavao je violinu na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji.
Hrvatskoj i svjetskoj koncertnoj publici predstavio je brojna djela hrvatskih skladatelja, koje je često i sam poticao da za njega ili kvartet napišu novu skladbu.

RAY CHARLES
10. 06. 2004.

Bio je američki pionir klavira u soulu, koji je oblikovao zvuk rhythm and bluesa.
U country i pop glazbu unio je dah soula, a obradu pjesme ***America the Beautiful*** nazivaju klasikom.
Sa sedam godina potpuno je oslijepio.
Bio je protivnik rasne segregacije i nasilja nad crnim stanovništvom Amerike.
1961. g. otkazao je koncert zbog toga što su u dvorani bila rasno podijeljena sjedala.
Jedna od njegovih najpoznatijih pjesma je ***Hit the road Jack***.
Frank Sinatra zvao ga je ***jedinim pravim genijem u show biznisu***, a 2004. g. časopis ***Rolling Stone*** postavio ga među prvih deset na popisu stotine besmrtnika.

PRISJEĆAMO SE PREMINULIH GLAZBENIKA...

FRED ASTAIRE
22. 06. 1987.

Američki filmski glumac, plesač i pjevač, austrijskog porijekla.
Njegova scenska i kasnija filmska karijera trajala je 76 godina, i u tom je razdoblju snimio 31 glazbeni film.
Posebno ga se povezuje s Ginger Rogers, s kojom je snimio deset filmova, koji su revolucionirali žanr glazbenih filmova.
Smatra se najutjecajnijim plesačem u povijesti filmskih i televizijskih mjuzikala.
Američki filmski institut proglasio ga je petom najvećom muškom filmskom zvijezdom u povijesti.

CLAUDE JOSEPH ROUGET DE LISLE
26. 06. 1836.

Francuski pjesnik i skladatelj.

Autor je francuske nacionalne himne ***Marseljeze***.

U travnju 1792. g. u Strasbourgu napisao je tekst i glazbu domoljubne pjesme ***Ratna pjesma za vojsku na Rajni***, koja je ubrzo postala popularna. Tako su je 30. srpnja pjevali marseljeski dobrovoljci u maršu na Pariz, i po tome je prozvala *La Marseillaise* (Marseljeza).

Osim domoljubnih pjesama, skladao je romance, pisao pjesme, komedije i operna libreta.

ČESTITAMO ROĐENDAN SUVREMENIM GLAZBENICIMA!

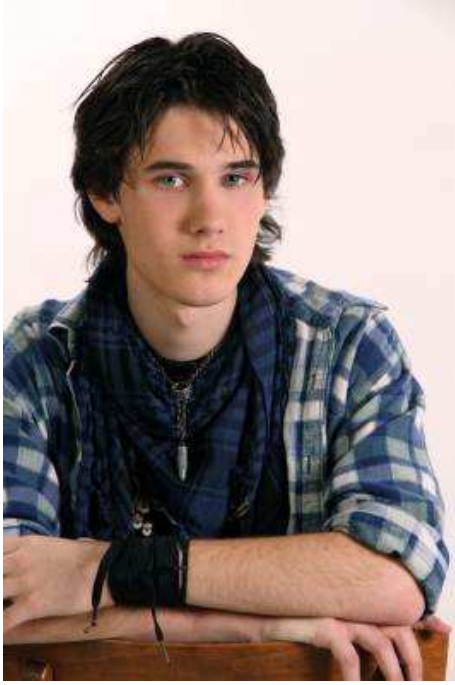

DINO JELUSIĆ
4. 06. 1992.

S 11 godina odnio je pobjedu na dječjoj *Euroviziji* s pjesmom ***Ti si moja prva ljubav*** za koju je sam napisao tekst i glazbu. Nakon pobjede na *Euroviziji* uslijedile su turneje po Danskoj, Australiji, New Yorku, Norveškoj, Rumunjskoj…

U Hrvatskoj je prvi singl ***Tren*** izdao u listopadu 2010. g., a sljedeći ***Samo za nju'*** u travnju 2011. g.
Napisao je i pjesmu ***Prošao sam sve,*** soundtrack za film ***260 dana*** prema istoimenoj knjizi.

2011. g. izdao je prvi solo album pod nazivom ***Living My own life***, inspiriran rock izvođačima poput *Europe*, Bon Jovia i *Whitesnakea.* Prošle godine u Južnoafričkoj Republici snimio je album na engleskom jeziku s poznatim tamnošnjim glazbenicima.

AKI RAHIMOVSKI
5. 06. 1955.

Makedonsko-hrvatski pjevač, najpoznatiji po angažmanu u zagrebačkom sastavu **Parni valjak**.
Grupa je osnovana 1975. g. i bila je jedna od pokretača čitavog vala rock i pop-rock grupa na ovim prostorima.

Najznačajnije pjesme su:
Lutka za bal, *Stranica dnevnika*, *Neda*, *Uhvati ritam*, *Jesen u meni*, *Ugasi me*, *Sve još miriše na nju*…

Najnoviji singl je *Tanki živci*.

ČESTITAMO ROĐENDAN SUVREMENIM GLAZBENICIMA!

MASSIMO
6. 06. 1962.

Djetinjstvo je proveo u Istri, Italiji i Australiji. 1983. g., kao vođa legendarne zagrebačke new wave / synth-pop grupe ***Dorian Gray*** izdaje prvi album - ***Sjaj u tami***.

Osvojio je brojne nagrade **Porin** za najbolju mušku vokalnu izvedbu:

- 2004. za izvedbu *Znam zašto te osjećam*
- 2005. za izvedbu skladbe *Bacila je sve niz rijeku*
- 2006. za izvedbu skladbe *Ne plači (live)*
- 2007. za izvedbu skladbe *Da mogu*
- 2012. za izvedbu skladbe *Iz jednog pogleda*

PRINCE
7. 06. 1958.

Američki je kantautor.
Od 1978. g. do danas jedan je od najpopularnijih i najutjecajnijih glazbenika.
Njegovim glazbenim stilom dominiraju pop, R&B, funk i soul, s primjesama drugih stilova (novi val, rock, blues, jazz i hip-hop).
Napisao je preko tisuću pjesama, što za sebe, što za ostale glazbenike.
Prince piše, sklada i producira potpuno samostalno.
Poznat je i po tome što pri snimanju sam odsvira većinu instrumenata.

ZANIMLJIVOST MJESECA LIPNJA!

Guglielmo Marconi 2. lipnja 1896. g. prijavio je patent za radio

Guglielmo Marconi jedan je od osnivača bežične telegrafije.

1896. g. prijavio je, a 1897. g. patentirao primjenu elektromagnetskih valova za bežičnu telegrafiju.

1901. g. prvi je uspio predati radio-signal preko Atlantskog oceana.

1909. g. dobio je Nobelovu nagradu za fiziku za radove na bežičnoj telegrafiji .

Zanimljivo je da je Vrhovni sud SAD-a po pitanju zasluga za izum radija, tj. pripadnosti odgovarajućih patenata, ipak presudio u korist **Nikole Tesle**!

IZREKA MJESECA!

Glazba je jedini univerzalni jezik!

Rogers

POSJETITE NAS NA STRANICI

os-dubrava@os-dubrava.skole.hr

DO SLJEDEĆEG BROJA ČITAJTE...

... I SLUŠAJTE DOBRU GLAZBU!!!

Prema izvorima s Wikipedije i raznih internetskih članaka, novine izradila: Tatjana Devčić Stefanović, prof.